

MEGHALT A VARÁZSLÓ

H O L T I M Á R I A

Túlságosan egyedül voltam akkoriban: bizonyos vonatkozásokban tetszelegtem is önmagam előtt magányos farkas szerepemben. Ekkor, vagy másfél évig tartó farkaskodásom közepette, ismerkedtem meg Jadwigával.

Pontatlan így, hogy „megismerkedtem”. Mi ugyanis soha nem ismerük meg egymást, sőt, egymásból mérhetetlen keveset, s ha lehet, én még nálánál is kevesebbet tudtam — róla. Futó két, két és fél eszten-deig tartott ismeretségünk, azaz a rendszeresnek nevezhető találkozás-sorozat, a többnyire kávéházi lebzselések, melyek során különféle fondorlatos megjegyzésekkel próbáltuk egymást megszólaltatni, kitarulkoztatni. Különös játékok voltak ezek: ő több, én kevesebb eredménnyel vívtam ezeket a lovagi viadalokat, távolról sem elegáns tornákat. Sokkal körmönfontabban és csendesebben csatároztunk, mint a középkor sisakrostélyos handabandázói, önkéntelenül is kerülve a látványosságot. Az bizonyos, hogy nem a kíváncsiság vezetett bennünket: őt semmiképpen nem. A magam indítékát pedig csalhatatlanul tudom. Hogy sziporkáztunk, szertelenkedtünk, csapongtunk a beszédben, önfeledten, mintha némasági tilalmunk alól oldódtunk volna éppen, valahányszor kezet fogtunk, és egymást következetesen a jobb oldalra lökdösve, megindultunk kávéházunk felé, melyet valami lehetetlen, de jellemző ötlettel Café de Flore-nak neveztünk el. Némi sznobizmussal, persze, hiszen semmi okunk sem lehetett arra, hogy ne hívjuk Krisztinának, a nevén. Krisztina — táncolt neonbetűs zsinórírással a bejárata fölött. Ezek után csak természetes, hogy a szó francia nyelven folyt köztünk.

Micsoda varázsuk van a nyelveknek! Míg alá nem ereszkedtem a huszonvalahány igealakú Vercingetorix-nyelvbe, rendületlenül hittem, hogy a magyar nyelv a leggyönyörűsegebb a nyelvek között. Persze véleményem azután sem változott gyökeresen, csak tárgyilagosan tudomásul vettem, hogy vannak még nyelvek a világon. Végtelenbe nyúló elmékedéseink folyamán ezt alaposan meg is tárgyaltuk; Jadwiga a litván és a svéd nyelvre esküdött — alighanem litván nyelven olvasta kislánykorában először (elmondása szerint azóta tizszer, húszszor, százszor is — le cimet de la littérature mondiale, ma chérie!) a Princesse de Clèves-t — lévén kétnyelvű. De hogy valójában hány nyelvű is volt Jadwiga, soha nem sikerült megtudnom; talán túlzás nélkül állíthatom, hogy soha

nem is volt anyanyelve. Nyelvtudásában is kozmopolita volt — ô, ma chérie, je ne cesse jamais d'approfondir une langue, exceptées celles des orientales! —, mint mindenben.

B.-be utaztam, az anyámhoz. Nyár volt, éjszaka volt, fülledt meleg, és a kivénhedt gőzmozdony asztmásan lihegte a kilométereket. Rendkívül hosszú szerelvény; nem is értettem, miért nem kapcsolták le a felét valamelyik vasúti csomóponton, hiszen alig lézengett-bóbiskolt néhány utas rajta. Már majdnem kiejtettem kezemből az újságom, néha azon kaptam magam, hogy csak üresen bámulom, és bólogatok a kerekek ritmusára. A kalauz már régen elvonult, vitte magával potyautasoknak járó retlenetes tekintetét, mely csodálatosan ötvöződött a hivatal szigorával: fenyítést, börtönt és végső esetben akasztófát sejtetve. Hitetlenkedve és rosszállással telten, mivel úti okmányaim a legnagyobb rendben vannak. És úgy vonulnak el, hogy pillantásukkal nem mulasztják tudtomra adni: „Ennyit még kibírnak az államvasutak.”

Hajnali egy volt, mikor különösen érdes hangokra lettem figyelmes a nem fülkés, hanem teremyszerű kupében, a hátam mögül. Magyarul beszéltek. A hallgatóság minden gyarló szándéka nélkül, ösztönösen fordultam hátra, de nem láthattam útitársaimat, mivel vagy másfél méter magas támlakerítésem elválasztott tőlük. Figyeltem.

— Háromkor érünk be.

— Már busz se lesz.

— Nem. Menjünk taxival.

— Jadwiga, kérem, maga javíthatatlan. Megint figyelmen kívül hagyja az alapvető tényezőt, hogy egy megveszekedett vasunk sincs. Összesen sem.

— Tényleg, Dezső. Hogy maga milyen józan elme, nem győzöm csodálni. A múltkor is mondtam a lányomnak, hogy igazán kiváló férje van. Ez a Dezső!

— Tudom, kérem. Csak azt nem tudom, hogy lábalkunk át a mocsáron. Attól tartok, hogy a szandáljaink túlságosan lengetegek az efféle túrákra. Ha meg az országúton megyünk, reggelre se érünk be.

— Dezső, maga egy madár. Szóval, egy veszedelemmadár.

— Vészmadár — csattant a férfihang —, ezerszer is kijavítottam már, Jadwiga, kérem. Paul Fort-t sokkal pontosabban idézi, kérem, mint az általam kijavított kifejezéseit. Jadwiga, kérem.

— Akkor vészmadár. Anyanyelve dolgában maga az illetőséges, Dezső kérem, ezt már mondtam.

Ideges lettem. Valahogy jeleznem kellene, hogy nincsenek egyedül. Hogy hallom, sőt, hallgatom őket. Köhögni kezdtem. Azután egy merész, alig megfontolt ötlettel előhúztam a tárcám, és kivettem egyetlen, de tekintélyes értékű bankjegyet. Boríték is akadt: *Mme. et M. Lerouguier, 96. rue du Faubourg Saint-Martin, Paris*. A névjegyet kihajítottam az ablakon; csak harmadszorra sikerült megválnom tőle, mert az erős huzat mindannyiszor visszacsapta. Az apró tasakba csúsztattam a pénzt. Felálltam.

— Elnézésüket kérem — kezdtem szinte mentegetődző hangon. — Ha pillanatnyilag segítségükre lehetek ezzel a pénzösszeggel, nagyon örül-

nék. — Még annyi fáradságot sem vettem magamnak, hogy konvencionális szavakkal körítsem szándékom.

Jadwiga elvette a boritékot, s ott, a szemem láttára kiemelte a tartalmát. Már teljesen ébren, az elillant álom éberségével figyeltem az arcát. Jadwiga arca semmit, de semmit nem árult el: sem csodálkozást, sem zavart. Olyan volt, mint a későbbiek folyamán is mindig: ráncos, cserzett, öreg. Szemüvege ujjnyi vastag.

Megfordultam, és mint akit leforráztak, megszégyenülten visszabotorkáltam a padomhoz. Akkor még nem tudtam, hogy Jadwiga az ilyesmire nem reagál, még egy arcizom rándulásának erejéig sem.

— Dezső, kérem — hallottam a hátam mögül —, legyen szíves és kérje el a kölcsönző címét, hogy idővel, ha lesz pénze — ezt különös nyomatékkal mondta —, visszajuttassa.

A későbbiekből már csak arra emlékszem pontosan, hogy Jadwigáék állomásán, amely tekintélyes távolságra volt eredeti úticéltól, én is leszálltam, és a vasúti resti dohányos számára is kibírhatalanul bűzös, csavargók számára is elviselhetetlenül piszkos egyik pultjánál Jadwiga „vodkára” invitált. Mivel én mindössze egy forró teát kértem, szerencséjérc, Jadwiga rettenetes mennyiségű szilvapálinkát pusztított el. Mire elváltunk, reggeli hat tájban, jó maga már úgy szaglott, akár egy rossz zárókupakú spirituszfőző, Dezsőről teljesen megfélemezve. Dezső hajnali öt tájban körültekintően és Jadwiga folyószámlájára egy pohár szódavizet rendelt.

Befutott az én vonatom is, a továbbutazást nem halogathattam. Már alig vártam, hogy elhagyjam ezt a valószínűtlen állomást. Jadwiga ott ingadozott szívós kitartással a peronnak nevezett téglajárdán, mikor búcsúzóul, mintegy ajándékként — nyilván annak szánta —, szavalni kezdett. Recsegő hangja mollra szelídült:

Hélas, je sais aussi tous les secrets des cieux

és már ott tartott, hogy

*O Seigneur! j'ai vécu puissant et solitaire,
Laissez-moi m'endormir du sommeil de la terre!*

— a „föld álmá”-t már csak úgy hallottam hozzá, mert teljes erővel zakatoltak a kerekék, és már csak egy-két lomhább felfogású ütköző csattogott.

Kihajoltam az ablakon. Jadwiga még mindig ott állt, bizonytalanul. Esküdtem volna, hogy már a Mózes legvégén tart. Egyre apróbb pont lett, halványult, ahogy a költészet perspektívájából nézve is egyre erőtlenebb színekben pompázik Alfred de Vigny.

Aztán már nem tudtam elaludni. Próbáltam elképzelni Jadwigát, ahogy ismét azonosul a költővel, midőn újból és újból birtokába jut „az egek minden titkának”.

Azt hiszem, hatszor fél deci pálinkát ivott meg.

A Café de Flore ott lapult a szelíden emelkedő domb alján, F. előkelő negyedében, egy körút sarkán. Benn félhomály, olyan szándékolatlan sötétség uralkodott, amilyen csak azokban a házakban tud lenni, melyeket nem a szükség, hanem a felgyülemlett tőke építetett még egy macskaugrásnyival a szecesszió előtt, cseppet sem a célszerűség elveit követve. A sötétet az elhúzott drapériák is alig tudták enyhíteni. Körben a falakon nappal is égtek az aranyozott, karos gyertyatartók utánzat-égői, kissé jobb megvilágításban tüntetve fel a századvég rézbe metszett krinolinjait, napernyőit, sétatálcáit. Hatalmas, rózsaszín ernyős állólámpa alatt egy rossz, nyilván valcerekkel rekedtre nyaggatott Pleyel árválkodott flamand csipkefőkötővel, közepén jókora kínai vázával.

Hát ilyen volt a mi Flore-unk: csupa polgárromantika, csupa cukrozottság: az idő úgy járt el felette, hogy minden évtized köteletségének érezhette tollseprős, szalmiákszeszes, porrongyos megőrzését. Jadwiga nagy gyönyörűségére.

Ami igaz, az igaz, itt pompásan elrejtőzhetett, aki nem óhajtott a Belváros látogatottabb, valósággal burjánzó kávéházainak egyikében minduntalan ismerősökbe botolni, hogyvan-hogyvanolni. Jadwiga mint törzsökös törzsvendég a fogas közvetlen közelében üldögélt: őrizte a hanyag mozdulattal felhajított, valaha drapp színű műanyag táskáját. Sokáig fúrta az oldalamat, mi az ördögöt cipelhet bőröndnyi táskájában. Konyhai zöldséget nem, az bizonyos. Igaz, ezt akkor még nem tudhattam. Sok időbe telt, míg láthattam a háztartását: nem volt egy lábasa sem, amiben pár krumplit főzhetett volna magának. Könyvet sem cipelt, hiszen második találkozásunk óta — az első, vonatbeli után — tudtam, hogy Jadwiga tulajdonképpen lenézi az irodalmat, illetve: amit igényel belőle, az Péguyn, Gide *Les nourritures terrestres*-jén, Lev Tolsztojon, Dosztojevskijen, Byronon kívül édeskevés; esetleg még Chateaubriand az, akit elfogad. Már csak ezért is ritka csodabogárnak tekinthettem volna, mint mindenkit, aki őszinte örömmel olvassa például Klopstockot, Lamartine-t, Racine-t. Ha el kellene költözniük erről a bolygóról, csak ezeket vinnék magukkal? A kortárs irodalmat meghagyva a száz-kétszáz év múlva következőknek, ha ugyan akkor még lesz élet ezen a mi csillagunkon, amikor már igazán mindegy, hogy írt-e Aragon és Andrić, esetleg Szabolcska Mihály.

Hogy mégis milyen volt a háztartása és a könyvtára, csak a véletlennek köszönhetően tudtam meg. Néhányszor ugyanis elkísértem, téli estén, fel a dombjára — je grimpe ma colline, ma chérie! —, Jadwiga ott botorkált mellettem a hóban, és bele kellett karolnom, hogy el ne essen. A táskáját a világért sem adta volna át, pedig hogy könyörögtem! Titkolta, hogy üres. Akkor miért ragaszkodott hozzá olyan görcsösen? Már azt hiszem, elmúlt életéhez ragaszkodott a táskán keresztül, a tárgyi élethez, amikor még volt dolga, cipekedett, holmikhöz kötődött a sorsa, mint végső soron valamenyiünknek.

Persze eleinte nem vette szívesen, hogy elkísérem, és ezt minden elképzelhető módon a tudtomra is adta. Nem, arra nem hivatkozott, hogy a városnak abban a részében, de különösképpen az ő utcájában kiéhezett ordasok falkában pusztítanak, azt sem mondta, hogy a járda végig

alá van aknázva, pedig ez sem lepett volna meg. Mikor odaértünk a háza elé — emeletes, valaha gyönyörű, villaszerű épületcsoda —, gyorsan, valósággal gorombán adott kezet, és nagy sietve eltűnt a kapuban. Többször viszont arról beszélt útközben, hogy boldogan meghívna magához, csak hát a lakás pillanatnyilag nem alkalmas vendégek fogadására, különben sincs otthon semmi, amivel megvendégelhetne, ezenkívül télen-nyáron egyformán hideg van benn.

Míndezek a jelck — ha az elmondottak jeleknek nevezhetők — arra vallottak, hogy Jadwiga egy tökéletesen üres táskát őriz fogasa közelében.

A Flore-ba általában korán jött; érkezésemkor mindig ott találtam. Többször próbáltam megelőzni: nem sikerült, próbáltam késni, szándékosan, de ezzel is fel kellett hagynom. Jadwiga csak ült rendületlenül, bámészkodott maga elé egykedvűn. Ha meglátott, felállással üdvözölt, és kezet nyújtott, egyetlen szokványos szó nélkül.

Ezután kezdetét vette szokásos lovagi viadalunk.

Egymás megismerése, úgy látszik, nem az együtt töltött órák vagy évek számának függvénye. Néha szavak nélkül is nagyon sokat megtudhatunk egymásról. A vasajtók kulcsa nálunk, valahol bennünk rejtőzik. Ezt a Jadwigával átfecsegett végtelen órák folyamán tudtam meg.

Hiába vártam a Flore-ban, nem jött. Jadwiga nem késhet — hajtogatam magamban; ha nem jön, bizonyára súlyos oka van rá. Talán beteg. Nem tévedtem.

„Felmásztam” a dombjára, valósággal futólépésben tettem meg az utat. Sokáig ácsorogtam a ház előtt, a cipőmtől a térdemig hatolt a jeges hideg. Néztem az épületet: hol itt, hol ott gyulladt ki és aludt el a fény. Biztosan Jadwiga járkal egyik szobából a másikba, gondoltam. Biztosan az égbe látó távcsövét keresi. Vagy a különleges fülhallgatót, mellyel ultrarövid hullámon hallgatja az égi jelentéseket. Keresi, és közben mindent felforgat a lakásban. Annyira félti a varázsszerszámait, hogy még engem sem enged be magához. Senkit sem enged be. S mikor le-lejön a Flore-ba, elzárja. Elzárja, de mindig máshová, úgyhogy maga se találja meg könnyen. A ládák lakatjához kell a varázsszöveg. Vigny. Hiszen megszokott dolgainkért is fáradnunk kell, hogy örömünk teljék bennük.

Aztán imbolyogva megindultam befelé, a varázsló látására. Éreztem, hogy valami meglepetés, megrázkódtatás vár rám.

Csengettem. Senki nem jött ajtót nyitni: se Jadwiga, se az inasa. Feltételeztem, hogy egy ilyen varázslónak inasa is van, aki ráérő óráiban a távcsövet tisztogatja, olajozgatja; a lencserendszert apró üvegpikkelyekre bontja, kiveszi belőlük a parányi szivárványt, ideiglenesen a lámpa-égőbe helyezi, hogy ezzel világítsanak este meg éjszaka, mikor Jadwiga litván vagy svéd nyelven az égiekkel társalkodik, esetleg ellenőrzi, hogy nem felejt-e ki egyetlen sort is Vignyből.

Mikor már vagy tizedszer csengettem, érezhetőn türelmetlenül, egy fehér hálósapkás fej jelent meg a kukucskálóban, és rám rivallt:

— Kérem, itt a lakóknak kulcsuk van, ezt szíveskedjék megjegyezni!

Minden lakónak külön kulcsa! A lakók pedig maguk engedik ki és be a vendégeiket. Hívja fel, akit keres, telefonon a sarokról!

A kukucskáló kisablaka nagy dörejjel becsapódott az orrom előtt.

Megszégyenülten botorkáltam vissza a sarokig. Zseton után kotorász-tam, és a fülkeajtó fogantyújára tettem a kezem. Akkor jutott eszembe, hogy az előfizetők névsorában soha, de soha meg nem találhatom Jadwiga számát, mert nem tudom a teljes nevét. Ha végigolvasnám is a telefonkönyvet, egyáltalán nem bizonyos, hogy rátalálnék, még utca és házszám szerint sem, mert meglehet, hogy a Jadwiga név sem igazi, hanem csak olyan varázslónév. S ha valamilyen csoda folytán megtudnám is a számát, vajon felvenné-e a kagylót? Talán éppen volt szerelmeinek ad bankettet, vagy az inasával szeretkezik. Vagy kihúzta a zsinórt.

Visszabotorkáltam az ajtó elé, és a friss hótól még ragadós falhoz támaszkodtam. Nagyon sokáig álltam ott, aztán egy lábon kezdtem billegni: próbáltam átfázott egyik lábam felmelegíteni a kabát alatt. De nem sikerült. Nem is tudom, mire vártam. Talán arra, hogy jöjjön egy lakó, Jadwiga maga, akinek külön kulcsa van, és maga engedi be és ki a vendégeit.

Nem tudtam, mennyi idő telhetett gólyalábon, csak azt, hogy nagyon-nagyon régóta várok már. Az óráim helyére pillantotam: ekkor eszembe jutott, hogy rég nem viselek órát, nem használok naptárat. A személyi igazolványomat is elvittem az anyámhoz, hogy őrizze ő.

Végre kulcs csikordult a zárban, és én a meghökkent kilépő hóna alatt besurrantam az éppen elsötétülő lépcsőházba.

Érczem, hogy rettenetesen átfáztam, és a lázam magasra szökött.

Bukdácsoltam a koromsötétben, és belereszkettem a gondolatba, hogy összecsem. Tapogatózva haladtam, remélve, hogy majd csak rátalálok a villanykapcsolóra, amilyennek minden lépcsőházban lennie kell. Reménykedni abban, hogy valahol ajtó nyílik, vagy magától kigyúl a villany, már nem is merészeltem, inkább attól féltem, nehogy a falon tapogatva egy árammal telített, lelógó vezetékkel ragadjak meg, nehogy elessem egy lábtörlőben, vagy belezuhanjak egy gondtalanul nyitva hagyott liftaknába.

Megálltam. Teljesen kimerültem, szerettem volna visszafordulni, hogy rohanjak, rohanjak, ki ebből az átkozott házból, ebből az infernói zsákutcából, hogy soha vissza ne térjek ide, még fényes délelőttökön sem, akkor sem, ha Jadwiga maga hív, miután leszereltette az összes zárat, a kulcsokat pedig egy dél-amerikai folyam fenekére süllyesztették. De már késő volt visszafordulni: visszafelé is ugyanilyen nehéz lett volna, ugyanolyan nehéz, mint elérni egyre valószínűtlenebbnek tűnő célokat — megtalálni a varázslót.

Valami sima tárgyba ütköztem. Próbáltam kitapintani. Aztán egy apró, rugalmas felület, de már bele is vinnyogott a csendbe. Csengő volt. Vártam. Talán kijön valaki, és megkérdezi, kit keresek. Azt fogom mondani: a varázslót. Lehet, hogy döbbenet néz majd rám, esetleg rám

csapja ijedtében az ajtót, vagy elnézőn mosolyogva, nagy lélekjelenléttel azt mondja:

— Kedveském, itt nem lakik semmiféle varázsló. Csak az angolparkban találhatná meg. Ott biztosan — és mosolyogva karon fogva, ahogy az örülteket vagy halálos nagybetegeket szokás, és visszakisérne, egészen a bejáratig, vakító folyosófényben, megnyomna egy gombot, s a kapu kitárulna. A kapuban még eligazítana; csupa elnéző jóindulat:

— Kedveském, menjen szépen haza. Kialussza magát, és holnap, ha a park kinyitott, a „C” busszal kimegy. Tudja, ugye, hogy honnan indul. Ott lesz, én biztos vagyok benne, ott lesz a maga varázslója. — Talán még suttogva, fecsegőn hozzátenné: — Tudja, én már régen nem keresem a varázslót.

— Hogyan? — néznék rá. — Hiszen itt lakik a házban!

De közbeszólásom figyelemre se méltatná:

— Már elmúltam negyvenéves. Azt hiszem, utoljára húsz vagy huszonöt évvel ezelőtt kerestem a varázslót. És nem találtam meg, nekem csak eliheti. Csak egy csúf, beképzelt öregasszonyt — nevetgélne, majd hirtelen eltűnne a kapuban, engem, hitetlent, kirekesztve az újra szál-lingózó hóba.

Valóban nyílt az ajtó, egy kisfiú jött ki:

— Nincs itthon az anyukám! Csak a papám, és most nem ér rá. Tessék holnap, pontosan háromnegyed kilenckor jönni.

— De kisfiú — kiáltottam az éppen visszahúzódó gyerek után —, én a varázslót keresem! Itt lakik, tudom biztosan, sokszor el is kísértem, esténként, mikor a Flore-ból, akarom mondani, a Krisztina kávéházból jöttünk. Tudod, olyan nagy táskája van...

— Hát persze hogy tudom — örült meg a kisfiú. — Az az idős néni, ugye?

— Az, az!

— Tessék jönni, majd elvezetem. Csak vigyázni kell, mert a pincefolyosón nem ég a villany, és sok a patkány meg a szemét — mondta készségesen, majd az ajtót nyitva hagyva, megindult előttem. — Tetszik tudni — magyarázta bizalmasan —, én is azt hiszem, hogy varázsló. Nagyon-nagyon furcsa varázsló, szerintem a varázslók barátságatlan fajtájából való. Soha nem hívott be magához, pedig hányszor könyörögtem, hogy engedjen be! A mamám azt mondta, biztosan lázas vagy, kisfiam, sokat csatangolsz kinn sapka nélkül, hogy miket ki nem találsz! Gyorsan ágyba dugott a múltkor is, és rengeteg forró hársfateát itatott velem. Aztán azt magyarázta, hogy varázslók egyáltalán nem léteznek, csak a mesében. De léteznek, ugye?

— Persze, hiszen mindnyájan azok vagyunk — feleltem ernyedten, és úgy éreztem, felperzsel a láz.

Szorosan fogta a kezem. A fal mellett tapogatózva, elérkeztünk Jadwiga ajtajához. Ott elbúcsuzott, és megígértette velem, hogy visszafelé is becsengetek hozzájuk, és elmondom, milyen volt benn.

Megígérttem.

Kopogtattam, de senki nem válaszolt.

A pincehelyiség még gyertyafényben úszott: egy kétkarú, vert ezüst asztali gyertyatartóból csurgott alá a viaszuk.

Jadwiga egy magas támlájú, gombos rézágý felhasadt bordázatú matracán feküdt. Azt hittem, meghökkenten bámul rám. Különös, soha, de soha nem látott tekintettel.

— Bon soir! — köszöntem, de nem fogadta köszönésem.

— Puis-je m'asseoir? — kérdeztem, aztán egy kék bársony kárpitú lábzsámolyra ültem.

— Puis-je fumer? — Már nem is vártam az engedélyre, rágyújtottam. Mellettem, a földön, egy meisseneni porcelán halcsonttányér, kék és arany szegéllyel, rajta néhány sebtében elnyomott cigaretta csonkja. Olyan hosszú szopókás, szibériai mahorkájú cigaretták hullája, melyeket bundakesztyűben lehet szívni. Erről is Jadwiga beszélt egyszer.

Észre sem vettem, mikor megeredtek a könnyeim, és egyenesen a parázsló cigarettámra folytak. Kihunytt a szelíd parázs. Óvatosan kezdtem beszélni:

— Ne haragudjon. Én a varázslót kerestem. Honnan is tudhattam volna? . . .

A földön mindenütt újságok, nagy, durva betűtípusú orosz napilapok roncsai. Könyv egyetlen kötet: egy szintén orosz nyelvű Bunakov. Valahol a vége felé újságpapír-jelzés lógott ki belőle. Persze, sokszor beszélt nekem Bunakovról, végtelen Flore-beli csatározásaink idején. Az egyetlen könyve! — hasított belém a gondolat.

Felálltam.

Semmi keresnivalóm nem maradt ott. Visszabotorkáltam a csengőhöz. Megnyomtam. A kisleány nyitott ajtót.

— Meghalt a varázsló! — üvöltöttem. — Nincs többé, nincs többé varázsló! Érted?

A gyerek bölintott, aztán egyetlen szó nélkül felkattintotta a villanyt. A kapuhoz kísért, kinyitotta. Láttam, hogy szeretne mondani valamit, de nem szólt. Hirtelen felágaskodott, a nyakamba csimpszkodott, és megcsókolta a homlokom. Mire magamhoz tértem a meglepetéstől, már csak a kapu csukódását hallottam.

Ismét kinn voltam. Tombolt a hóvihár. Lázam egyre emelkedett, a sarokról taxit kellett hívnom. A jól fűtött kocsiban ültem, amikor elgondoltam, hogy Jadwiga már igazán tudja az egek minden titkát.